

**Administratieve Commissie ter regeling van de
arbeidsrelatie (CAR) – Nederlandstalige kamer**
Administratief Centrum Kruidtuin - Finance Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 136, 1000 Brussel

Dossier nr: 291/NL/2024/IVZW X

Verzoekende partij:
- IVZW X

<p style="text-align: center;">Vraag tot advies over de kwalificatie van de arbeidsrelatie</p>

De artikelen 329 en 338, §1 van de programmawet (I) van 27 december 2006 (hierna de Arbeidsrelatieswet) bepalen dat de kamers van de Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie (hierna de Commissie) tot taak hebben adviezen uit te brengen en beslissingen te nemen betreffende de kwalificatie van een bepaalde arbeidsrelatie.

Het koninklijk besluit van 11 februari 2013 regelt de samenstelling en werking van de kamers van de Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie.

IVZW X, vertegenwoordigd door penningmeester bestuurslid Y, diende op 11 oktober 2024 een vraag tot advies over de kwalificatie van de arbeidsrelatie in met betrekking tot de functie van algemeen secretaris van de vereniging.

Op 16 oktober 2024 stelde de Commissie een aantal bijkomende vragen. Y antwoordde op 18 oktober 2024.

De Commissie hoorde Y op haar digitale zitting van 28 november 2024.

De Commissie stelt vast dat de aanvrager zich volgens zijn aanvraagformulier niet bevindt in één van de toestanden vermeld in artikel 338, §5 van de Arbeidsrelatieswet, zodat de aanvraag behandeld kan worden.

De Commissie heeft de aanvraag van IVZW X dan ook onderzocht.

Beoordeling door de Commissie

Feiten eigen aan het dossier – aanleiding voor het verzoek tot advies

1.- X is een internationale vereniging zonder winstoogmerk, actief in de internationale uitwisseling van energiecertificaten.

De leden van de vereniging zijn organisaties die binnen hun eigen land erkend zijn als een “issuing body”, een orgaan dat verantwoordelijk is voor het beheren van energiecertificaten. Momenteel telt de vereniging 37 leden.

Het secretariaat van de vereniging staat onder leiding van een algemeen secretaris. De vereniging is thans op zoek naar een nieuwe algemeen secretaris. Zij heeft daarvoor een aanbesteding (‘tender’) uitgeschreven.

Binnen de vereniging wordt echter de vraag gesteld of de functie van algemeen secretaris als zelfstandige dienstverrichter kan worden uitgevoerd. X IVZW vraagt daarom een advies over de aard van de arbeidsrelatie tussen haarzelf en de algemeen secretaris.

Uit de aanbesteding blijkt dat de functie van algemeen secretaris kan worden opgenomen door een natuurlijke persoon, maar dat het ook niet uitgesloten is dat een rechtspersoon meedingt naar het contract. In dat laatste geval moet echter een natuurlijke persoon worden aangeduid die de functie zal opnemen.

Relevante juridische regels en beginselen

2.- De Commissie merkt op dat de partijen vrij de aard van hun arbeidsrelatie kunnen kiezen, evenwel:

- zonder de openbare orde, de goede zeden en de dwingende wetten te kunnen overtreden;
- met dien verstande dat de effectieve uitvoering van de overeenkomst moet overeenkomen met de aard van de arbeidsrelatie. Er moet voorrang worden gegeven aan de kwalificatie die uit de feitelijke uitoefening blijkt indien deze de door de partijen gekozen juridische kwalificatie uitsluit.

(art. 331 Arbeidsrelatieswet)

Een arbeidsrelatie uit arbeidsovereenkomst kenmerkt zich door het bestaan van een gezagsverhouding tussen een werkgever en een werknemer. Het komt er bij de beoordeling van het bestaan van een arbeidsovereenkomst dus op aan te beoordelen of de gegevens waarvan het bewijs wordt verstrekt, een toepassing of een mogelijkheid tot toepassing van gezag op de uitvoering van de arbeid aantonen (zie o.a. Cass. 29 september 2006, *RW* 2007-2008, 781).

Deze beoordeling gebeurt aan de hand van de criteria bepaald in artikel 333, §1 van de Arbeidsrelatieswet. Dit artikel bepaalt dat de algemene criteria die het mogelijk maken het bestaan of de afwezigheid van een gezagsband te beoordelen de volgende zijn:

- a) de wil der partijen zoals die in hun overeenkomst werd uitgedrukt, voor zover deze laatste overeenkomstig de bepalingen van artikel 331 wordt uitgevoerd;
- b) de vrijheid van organisatie van de werktijd;
- c) de vrijheid van organisatie van het werk;
- d) de mogelijkheid een hiërarchische controle uit te oefenen.

3.- De Commissie onderstreept echter dat de regels en beginselen uit de Arbeidsrelatieswet inzake de kwalificatie van de arbeidsrelatie geen afbreuk kunnen doen aan de volgende bepalingen:

- 1) artikel 2, § 1, 1° en 3°, van de wet van 27 juni 1969 (RSZ-wet), artikel 2, § 1, 1° en 3°, van de wet van 29 juni 1981 en artikel 3, §§ 1 en 2, van het koninklijk besluit nr. 38, alsook iedere bepaling die op basis van deze bepalingen genomen werd;
- 2) in algemene zin, elke wettelijke of reglementaire bepaling die de uitoefening van een beroep of een bepaalde activiteit in de hoedanigheid van zelfstandige of werknemer in de zin van deze wet oplegt of onweerlegbaar vermoedt.

(art. 332 Arbeidsrelatieswet)

4.- Artikel 3, 1° van het KB ter uitvoering van de RSZ-wet van 27 juni 1969 bepaalt dat lasthebbers van verenigingen zonder winstoogmerk met werknemers worden gelijkgesteld indien hun voornaamste bedrijvigheid erin bestaat zich tegen een loon anders dan kost en inwoning, te wijden aan het dagelijks beheer of de dagelijkse leiding van de vereniging.

Deze gelijkstelling vindt zijn grondslag in artikel 2, §1, 1° van de RSZ-wet dat bepaalt dat de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit, en na het advies van de Nationale Arbeidsraad te hebben ingewonnen, onder de voorwaarden die Hij bepaalt, de toepassing van deze wet kan uitbreiden tot de personen die, zonder door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden, tegen loon arbeidsprestaties onder het gezag van een ander persoon verrichten of die een arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden, als die van een arbeidsovereenkomst; alsdan wijst de Koning de persoon aan die als werkgever wordt beschouwd.

De Koning heeft met andere woorden de bevoegdheid en de mogelijkheid om ook zelfstandigen, die niet onder gezag werken, maar die niettemin in gelijkaardige voorwaarden als die van een arbeidsovereenkomst arbeid verrichten, gelijk te stellen met werknemers. Het Hof van Cassatie heeft in verschillende arresten uitdrukkelijk overwogen dat de verruiming van het toepassingsgebied van de RSZ-wet betrekking heeft op personen die niet onder het gezag van een werkgever arbeid verrichten (zie o.a. Cass. 10 april 1989, *Arr.Cass.* 1988-89, 898; Cass. 21 juni 1993, *JTT* 1993, 376; Cass. 23 mei 2005, *JTT* 2005, 389; Cass. 19 juni 2006, *JTT* 2007, 122. Zie voorts ook Cass. 20 oktober 2008, *JTT* 2009, 72).

Een zelfstandige wordt ingevolge de hierboven aangehaalde bepalingen onderworpen aan de RSZ-wet omdat hij eenvoudigweg voldoet aan de voorwaarden die de Koning heeft bepaald voor een verruiming van het toepassingsgebied van het stelsel van de sociale zekerheid voor werknemers. Het is dus méér dan alleen maar een onweerlegbaar vermoeden (GwH, nr. 118/2016, 22 september 2016).

De voorwaarden eigen aan artikel 3, 1° van het KB ter uitvoering van de RSZ-wet kunnen als volgt worden samengevat:

- het moet gaan om een persoon die lasthebber is van een vereniging of organisatie die geen industriële of handelsverrichtingen uitvoert en die er niet naar streeft zijn leden een materieel voordeel te verschaffen. Dit omvat volgens de Commissie ook de internationale vereniging zonder winstoogmerk, zoals bedoeld in artikel 1:6, §2 van het Wetboek Vennootschappen en Verenigingen. Een IVZW streeft immers een belangeloos doel van internationaal nut na. De leden ervan mogen geen enkel materieel voordeel ontvangen.
- De lasthebber moet als voornaamste bedrijvigheid hebben: het dagelijks beheer of de dagelijkse leiding van de vereniging of organisatie.
- De lasthebber moet dit doen tegen een ander loon dan kost en inwoning.

5.- De Commissie wijst er wel nog op dat enkel een natuurlijke persoon een werknemer kan zijn. Wanneer een vennootschap prestaties levert voor een andere vennootschap, dan is er in beginsel geen sprake van een arbeidsrelatie. Deze kan bijgevolg ook niet gekwalificeerd worden als een arbeidsovereenkomst.

De uitbreiding van de socialezekerheidsregeling voor de werknemers tot welbepaalde zelfstandigen die hun activiteiten in gelijkaardige voorwaarden als een werknemer verrichten, doelt ook enkel op natuurlijke personen. Het is niet het oogmerk van deze uitbreidingsbepalingen om rechtspersonen gelijk te stellen met werknemers en te onderwerpen aan de socialezekerheidsregeling voor werknemers.

Evenwel, de Commissie onderstreept dat wanneer de werkelijke wil er eigenlijk in bestaat om een rechtstreekse contractuele relatie tot stand te brengen met een natuurlijk persoon in plaats van met een vennootschap, en de vennootschap dus slechts een 'scherm' is om het bestaan van deze rechtstreekse relatie te verhullen, dat er dan wel degelijk kan worden besloten tot het bestaan van een arbeidsrelatie met de natuurlijke persoon zelf (zie ter illustratie: Arbh. Brussel 26 september 2008, *JTT* 2008, 468; Arbrb. Brugge 28 december 1994, *JTT* 1995, 304).

Die arbeidsrelatie kan in voorkomend geval worden gekwalificeerd als een arbeidsovereenkomst, met name indien ook het bestaan van een gezagsrelatie vaststaat.

Op die arbeidsrelatie kan in voorkomend geval ook een uitbreidingsbepaling, zoals artikel 3, 1° van het KB ter uitvoering van de RSZ-wet van toepassing zijn, ook al is er geen sprake van het bestaan van een gezagsrelatie.

Toepassing in dit dossier

Hypothese dat een natuurlijke persoon de functie van algemeen secretaris opneemt

5.- De Commissie stelt vast dat de algemeen secretaris de opdracht zal krijgen om in te staan voor het dagelijks beheer van de vereniging en in de bijzonder permanent leiding zal

moeten geven aan het secretariaat van de vereniging. Dit blijkt zonder meer uit de Statuten van X VZW, en ook uit de taakomschrijving opgenomen in de aanbesteding.

In de aanbesteding wordt aangegeven dat de functie van algemeen secretaris een voltijdse functie is. Tijdens de hoorzitting bevestigde de vertegenwoordiger van X IVZW dit. Het is niet de bedoeling dat de algemeen secretaris van de vereniging naast het vervullen van deze functie, buiten de vereniging ook nog andere taken of opdrachten op zich zou nemen. De functie van algemeen secretaris, en de taken die dat met zich meebrengt, maakt dat het geen bijkomstige activiteit is die opgenomen kan worden naast een ander hoofdberoep.

De Commissie besluit op basis van deze elementen dat er in hoofde van de algemeen secretaris sprake is van dagelijks beheer als voornaamste bezigheid.

Het staat daarenboven ook vast dat de algemeen secretaris voor zijn arbeidsprestaties vergoed zal worden. De algemeen secretaris oefent de functie niet kosteloos uit, en ook niet louter tegen kost en inwoning.

Ten slotte staat het ook ontegensprekelijk vast dat X IVZW gelet op zijn rechtsvorm een vereniging of organisatie is die geen industriële of handelsverrichtingen uitvoert en die er niet naar streeft zijn leden een materieel voordeel te verschaffen. Het tegendeel blijkt ook niet uit de Statuten van de vereniging.

6.- De Commissie is bijgevolg van oordeel dat de algemeen secretaris op grond van artikel 3, 1° KB ter uitvoering van de RSZ-wet onderworpen moet worden aan de socialezekerheidsregeling van de werknemers.

Hypothese dat een rechtspersoon de functie van algemeen secretaris opneemt

7.- De Commissie stelt vast dat de huidige algemeen secretaris van X IVZW, Q, diensten verleent via een managementvennootschap. De Commissie merkt niettemin op dat Q op de website van X IVZW als algemeen secretaris wordt voorgesteld, en niet haar vennootschap. Op sociale media stelt zij zichzelf ook in eigen naam voor als algemeen secretaris. Zij, en niet haar vennootschap, identificeert zich dus met de rol en functie van algemeen secretaris.

De aanbesteding omschrijft het voorwerp van het contract als volgt: "*Position of Secretary General of X*", hetgeen in zijn normale en gebruikelijke betekenis inhoudt dat gezocht wordt naar een natuurlijke persoon om een functie te bekleden, veeleer dan dat gezocht wordt naar een onderneming die een welbepaalde welomschreven dienst zou leveren.

De Commissie verwijst ook nog naar de volgende elementen:

- Van de algemeen secretaris wordt volgens de aanbesteding een regelmatige fysieke aanwezigheid in het hoofdkwartier in Brussel verwacht.
- De selectieprocedure beschreven in de aanbesteding beoogt een "*HR assessment procedure*" te zijn om op die manier een gekwalificeerd persoon te vinden. Dit zal onder andere een CV-screening inhouden en gevolgd worden door een selectiegesprek. Van de kandidaat wordt ook verwacht dat hij een motivatiebrief schrijft. De voorziene procedure is er zonder meer op gericht de persoonlijke kwaliteiten van de kandidaat-natuurlijke persoon te beoordelen. Bij het kiezen van een kandidaat zullen persoonlijke, menselijke

kwaliteiten doorslaggevend zijn.

- De selectiecriteria stellen eisen die uit hun aard enkel vervuld kunnen worden door een natuurlijke persoon, en niet door een rechtspersoon, zoals houder zijn van een welbepaald onderwijsdiploma in een bepaald domein, een bewezen ervaring inzake leiderschap en teambuilding, mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid en verschillende andere “soft skills” die in de aanbesteding worden opgesomd.
- De aanbesteding bepaalt dat de ondersteunende documenten die bij een kandidaatstelling ingediend moeten worden, ook moeten worden ingediend door de natuurlijke persoon die de positie van algemeen secretaris zal houden.

De Commissie is op basis van deze elementen van oordeel dat de werkelijke bedoeling van de partijen er eigenlijk in bestaat een rechtstreekse contractuele relatie tot stand te brengen met een natuurlijke persoon, die zal optreden als algemeen secretaris. Het komt de Commissie voor dat het kunstmatig is het tegendeel voor te houden en te stellen dat een rechtspersoon de functie van algemeen secretaris bekleedt, te meer het uitdrukkelijk de bedoeling is van X IVZW dat de algemeen secretaris “*het gezicht*” zou zijn van de organisatie (zie art. 2.1 van de aanbesteding). Als “*gezicht*” van de organisatie zal de algemeen secretaris zich voor de uitoefening van de functie niet vrij en ongehinderd kunnen laten vervangen door een eigen werknemer van zijn managementvennootschap, of door een onderaannemer. Hij zal steeds zelf de functie op zich moeten nemen.

Dat de aanbesteding rekening houdt met de mogelijkheid dat de positie ingevuld kan worden door een rechtspersoon doet geen afbreuk aan die vaststelling, want uiteindelijk moet die rechtspersoon dan wel verplicht één natuurlijke persoon aanduiden die de positie van algemeen secretaris zal invullen en die moet voldoen aan de selectiecriteria. Hieruit blijkt zonder meer dat de functie niet verder naar eigen inzicht gedelegeerd of overgedragen kan worden aan een andere persoon.

8.- De Commissie komt dan ook tot het besluit dat het feit dat de algemeen secretaris zijn diensten zou verlenen via een managementvennootschap, geen afbreuk doet aan de vaststelling dat er een arbeidsrelatie ontstaat tussen de algemeen secretaris en X IVZW.

Dit betekent dat ook in dat geval rekening moet worden gehouden met artikel 3, 1° KB ter uitvoering van de RSZ-wet. De algemeen secretaris moet bijgevolg onderworpen worden aan de socialezekerheidsregeling van de werknemers.

Advies van de Commissie

De **Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie**, bijgestaan door Steven Boelens, secretaris en samengesteld uit:

- Koen Nevens, voorzitter
- Pascale Mylemans, als vertegenwoordiger van de FOD Sociale Zekerheid, Directie-generaal Juridische Expertise, vast lid
- Erwin Tavernier, als vertegenwoordiger van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen, vast lid
- Sven Vanhuyse als vertegenwoordiger FOD Sociale Zekerheid, Directie-generaal Juridische Expertise, vast lid
- Wim Brouckaert, als vertegenwoordiger van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, vast lid

na deelname aan de digitale zitting van de meerderheid van de leden of de vertegenwoordigde leden van de kamer, bij meerderheid van stemmen,

geeft het volgende advies:

de arbeidsrelatie die de X IVZW en hun algemeen secretaris beogen aan te gaan, moet op grond van art. 3,1° van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de RSZ-wet, onderworpen worden aan de socialezekerheidsregeling voor werknemers, ook indien de algemeen secretaris zijn prestaties zou aanbieden via een managementvennootschap.

Aldus uitgesproken ter digitale zitting van 28 november 2024.

De voorzitter,
Koen Nevens

Artikel 338/1 van de programmawet (I) van 27 december 2006 stelt: "De adviezen zijn niet bindend voor de instellingen die in de administratieve commissie vertegenwoordigd zijn, evenals de socialeverzekeringsfondsen bedoeld in artikel 20 van het koninklijk besluit nr. 38.

In het geval van een verzoek om advies, is de procedure voor de administratieve commissie niet tegensprekelijk.

In geval van een verzoek om advies door één partij, dient deze partij wanneer de administratieve commissie in haar advies de arbeidsrelatie anders kwalificeert dan de door de partijen gekozen juridische kwalificatie, de andere partij van de arbeidsrelatie hiervan kennis te geven binnen een termijn van 30 dagen door een aangetekende brief of op elke andere wijze van kennisgeving bepaald door de Koning"